herpy

SLANGER

Reticulated Python

Malayopython reticulatus

Malayopython reticulatus er verdens lengste slange: en glatt, kraftig pyton fra Sørøst-Asias regnskoger og våtmarker med et mønster av svarte, gule og hvite diamanter. Voksne dyr av standardformen blir 450-600 cm, og arten krever et svært stort terrarium med et dypt basseng, 31-34 °C på solplassen og en holder med stor erfaring. Det finnes mindre lokalformer på 150-490 cm.

Familie: Pythonidae Tidligere navn: *Python reticulatus; Broghammerus reticulatus; Morelia reticulatus*

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**450-600 cm** total lengde inkl. hale
Levealder	**20-25 år**
Aktiv	**I skumringen og om natten**
Levevis	**Trelevende, bakkelevende og semiakvatisk**
Biotop	**Regnskog og våtmark**
Vanskelighetsgrad	**Ekspert**

STELL

Min. terrarium	**450 × 225 × 150 cm** L × B × H for 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**24-26 °C**
Varmeplass	**31-34 °C**
Temperatur, natt	**23-25 °C**
Luftfuktighet	**65-90 %**
Vann	**Vanndel**
UVB	**Anbefalt** Ferguson-sone 2
Kosthold	**Virveldyr**
Holdes	**Alene**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kjønnsmoden	**18-36 mnd.**
Kullstørrelse	**25-50 egg**
Kull per år	**1**
Inkubasjon	**80-90 dager** ved 30-32 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Liste II**
EU-vedlegg	**Vedlegg B**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Malayopython reticulatus er en glatt, muskuløs pyton med et hode som er tydelig skilt fra halsen, loddrette pupiller og varmefølsomme groper langs leppene. Grunnfargen er gråbrun til gul, og langs ryggen går et mønster av uregelmessige svarte, gule og hvite diamanter som i skogens flekkete skygge gjør slangen overraskende vanskelig å få øye på. Øynene er ofte klart oransje, og en svart stripe går fra øyet skrått ned mot munnen. Navnet henviser til det nettaktige mønsteret.

Arten er verdens lengste slange. Hunnene blir langt større og tyngre enn hannene. Standardformen når normalt 450-600 cm. Dyr over 600 cm er sjeldne, de største sikkert målte dyrene er omtrent 700 cm, og lengder på 9-10 m er ikke dokumentert. Nyklekte unger er 40-50 cm og kan nå omtrent 300 cm på ett år med rikelig fôring.

Det finnes underarter og lokalformer som er markant mindre. De to beskrevne underartene *M. r. saputrai* fra Selayar og det sørvestlige Sulawesi og *M. r. jampeanus* fra Tanahjampea hører til dem. I handelen skiller man grovt mellom standardformen (450-600 cm), dvergformer (240-490 cm) og superdvergformer (150-300 cm). Dvergformene er geografiske varianter fra små

øyer, og størrelsen deres er arvelig. Det er dessuten avlet et stort antall farge- og mønstermorfer. Veiledningen her handler om arten.

Arten har tidligere hett *Python reticulatus*, og navnene *Broghammerus reticulatus* og *Morelia reticulatus* ses i eldre tekster. Slektsnavnet *Malayopython* har vært brukt siden 2014.

Store ville dyr har i flere bekreftede tilfeller drept og spist mennesker, særlig på Sulawesi. Størrelsen og styrken gjør arten potensielt farlig, og det må tas alvorlig ved hold. Nesten alle dyr i handelen i dag er oppdrettede og vant til håndtering, så temperamentet er som regel rolig, men det endrer ikke på kreftene.

Utbredelse og leveområde

Malayopython reticulatus har det største utbredelsesområdet av alle pytoner. Den finnes i store deler av Sørøst-Asia: i Bangladesh, Myanmar, Thailand, Kambodsja, Laos og Vietnam, på Malaysiahalvøya og Singapore, i Indonesia, Brunei, Øst-Timor og på Filippinene. I India finnes den på Nicobarøyene og i Mizoram.

Indonesia er det sentrale området. Her lever arten på Sumatra, Java, Borneo, Sulawesi og de fleste av de mindre øyene fra Nias og Mentawai i vest til Seram, Buru, Halmahera og Tanimbar i øst og mot sør til Lombok, Sumbawa, Flores, Sumba og Timor. Dvergformene lever på små øyer sør for Sulawesi, blant annet Selayar og Tanahjampea. Arten er flink til å krysse havet og finnes på mange små øyer.

Dyr i handelen er hovedsakelig oppdrettede. Samtidig er arten i naturen et stort handelsobjekt, fordi skinnet brukes til mote: Malaysia og Indonesia eksporterte i årene 2000-2007 hver over en million viltfangede pytoner til moteindustrien.

Les mer: Kjøp av dyr: oppdrett, viltfangst og transport

> **Naturlig utbredelse:** Bangladesh, Myanmar (Burma), Thailand, Kambodsja, Laos, Vietnam, Malaysia, Singapore, Brunei, Indonesia, Øst-Timor, Filippinene og India.

LEVEOMRÅDE

Malayopython reticulatus er tilpasset mange leveområder. Den finnes i regnskog og annen fuktig skog, i våtmarker, mangrove og sumper, i gressland og i kulturlandskap som plantasjer og landsbyer, der den følger etter gnagere og husdyr. Nesten alltid er det vann i nærheten. Arten er en god svømmer og bruker vannet både som skjul og som bakhold, og den tilbringer mye tid i vann, fordi vannet bærer den tunge kroppen.

Den er en mester i kamuflasje og ligger på lur på skogbunnen, mellom røtter og i kratt, og den klatrer også i trær. Den er mest aktiv om natten, men ses også om dagen, særlig ved vann.

Klimaet er tropisk, og luftfuktigheten i det opprinnelige området ligger typisk mellom 65 og 90 %. Yngletiden faller ofte på slutten av tørketiden, før regnet setter inn. Hannene vandrer langt for å finne hunner.

Stell

TERRARIET

Malayopython reticulatus er så stor at et voksent dyr hører hjemme i et innredet rom heller enn i et vanlig terrarium. Bunnarealet skal være minst like langt som slangen og halvparten så bredt: 450 × 225 cm for en slange på 450 cm og 600 × 300 cm for en hunn på 600 cm, og gjerne mer. Høyden er viktig, fordi arten klatrer: 150 cm eller mer gir plass til kraftige grener. Er dyret over 450 cm, er det i praksis bedre å innrede et helt rom eller et lite uthus enn å bygge et bur.

Et bur på 240 × 120 × 120 cm, som ofte brukes til voksne dyr, er for lite for en så aktiv art. I for små bur blir slangene rastløse: de gnir nesen, dytter mot veggene og glir frem og tilbake langs ruten. Regelen om lengde og halv bredde gjelder også dverg- og superdvergformer, så et dyr på 250 cm skal ha omtrent 250 × 125 cm.

Unger starter i en mindre plastboks med mange skjul, fordi små slanger i store bur ofte føler seg utsatt og kan slutte å spise. De flyttes opp i takt med veksten, og dyr som blir over 300 cm, vokser raskt fra de første burene.

Innred med et stort, dypt vannbasseng, et par kraftige og solid festede grener, planter i kraftige potter og minst to skjul i hver ende. Slangene trives når kroppen berører en flate både over, under og ved siden av. Som bunn brukes kokosfiber, en blanding av matjord, kokos og sand eller treflis i et lag på minst 10 cm, med et lag blader oppå. Aviser fungerer fint til

oppdrett og karantene. Ekskrementer fjernes med en gang, for arten søler mye. Bur og lokk skal være solide og låses, fordi en stor pyton lett kan dytte opp et tett lokk. Ventilasjonen skal være så god at bunnen kan tørke litt opp mellom sprayingene, men ikke så kraftig at varmen og fuktigheten forsvinner.

Les mer: Karantene og hygiene

TEMPERATUR

Gi en tydelig gradient. Varmepunktet (overflaten under varmelampen) skal være 31-34 °C, den kjølige enden 24-26 °C og natten 23-25 °C. Temperaturen må ikke komme under 22 °C eller over 38 °C. En god varmekilde er en gruppe halogenpærer eller varmespotter over varmepunktet, kombinert med et varmepanel eller en varmematte i den ene enden. I et stort bur er et strålevarmepanel best til natten, fordi det ikke lyser.

Mål overflatetemperaturen på solplassen med et infrarødt termometer og lufttemperaturen med et digitalt termometer. Bruk termostat på all varme. Sett pærer i beskyttelsesbur når de henger inne i buret, slik at slangen ikke brenner seg. Er solplassen for varm, velges en lavere effekt. Slangen velger selv temperaturen sin hvis gradienten er stor nok.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Luftfuktigheten skal ligge på 65-90 %, på samme nivå som i det opprinnelige området, og små svingninger er greit. Bunnen må ikke være våt hele tiden, for det er like dårlig som for tørr luft. Spray minst 2-3 ganger om dagen med en hagesprøyte med trykk, eller bruk et automatisk tåkeanlegg koblet til en fuktstyring med føleren nede ved bunnen i den kjølige enden. Mål luftfuktigheten med et digitalt hygrometer midt i buret.

Bassenget er den viktigste vannkilden. Det skal være stort nok til at slangen kan ligge helt nedsenket med plass til overs, og helst så stort at den kan svømme litt. En stor plastbalje eller damfolie fungerer, og et basseng med avløp gjør rengjøringen lettere. Skift vannet hver uke og straks hvis det blir skittent, og skrubb bassenget med et desinfeksjonsmiddel for dyr. Arten drikker mye og bader ofte.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

LYS OG UVB

Arten er aktiv både dag og natt. Oppdrettede generasjoner klarer seg uten UVB, men dagslys og UVB gagner trolig døgnrytmen, appetitten og immunforsvaret, og det anbefales. Bruk et T5 HO-UVB-rør (6 % eller 12 %) over halvparten av buret på den varme siden, og plasser solplassen slik at UV-indeksen er 2-3 (Ferguson-sone 2). Avstanden avhenger av røret og av om det sitter over nett eller inne i buret, så mål med en UV-indeksmåler.

Avstanden fra slangens rygg til røret er typisk 25-50 cm. Halogen- og UVB-lamper gir ikke nok lys til å skape dagslys i et stort bur, så suppler med kraftige lysrør på omtrent 6500 K over det meste av burets lengde; skal det være levende planter, er LED-lister bedre. Lyset skal være tent 12 timer i døgnet og helt slukket om natten. Med årstidsrytme brukes 13 timer om sommeren og 11 om vinteren.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

M. reticulatus er kjøttetende og skal ha hele byttedyr av pattedyr og fugler. Rotter er standard, men variasjon er viktig. I naturen spenner byttet fra flaggermus og gnagere til fugler, villsvin, hjort og solbjørner. I fangenskap kan man bruke afrikanske myke rotter, rotter, marsvin, kaniner, vaktler, duer, kyllinger, ender, smågris, lam og kje. Store dyr krever store byttedyr fra kjøttprodusenter eller slaktere.

Gi opptinte, frosne dyr, ikke levende. Det er sikrere for slangen og mer skånsomt. Tin i en pose i varmt vann til omtrent 38 °C, og bruk lange fôrtenger. Byttet skal veie 10-30 % av slangens vekt. Fôringshyppighet: - Nyklekte, under 1 år: hver uke. - Unge, 1-2 år: hver 1.-2. uke. - Halvvoksne, 2-4 år: hver 2.-3. uke. - Voksne, over 4 år: hver 4.-6. uke.

Bruk lengre pause etter store måltider og kortere etter små. Slangene vokser raskt og kan fôres opp til en større størrelse, men det belaster kroppen og gir fedme, organskader og et kortere liv. Fôringen styrer veksten og dermed den endelige størrelsen, og avlsdyr kan gå uten mat i flere måneder i året. Det skal være en annen person i rommet under fôringen, og slangen skal vennes til å skille mellom mat og stell. Bank for eksempel med neglene på burdøren før hver fôring, og aldri ved vanlig stell. En lett pudring av byttet med et kombinert kalk- og vitamintilskudd ved hver tredje-fjerde fôring kan utjevne mangler. Friskt vann skal alltid være til stede.

Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

ATFERD OG HÅNDTERING

Malayopython reticulatus er en intelligent og svært aktiv slange. Den lever alene i naturen, og i fangenskap holdes dyrene enkeltvis. Samhold gir stress og konkurranse om varme, skjul, bad og mat, og hanner kjemper hardt mot hverandre.

Oppdrettede dyr er som regel rolige og kan venne seg til håndtering, men det krever daglig omgang og en fast rutine. Håndtering gjør stell og veterinærbesøk lettere og gir mosjon og berikelse, men en voksen standardslange er sterkere enn holderen sin. Er dyret over 300 cm, skal det alltid være minst én annen person i rommet. Vask hendene, slik at de ikke lukter mat. Som signal til håndtering tappes slangen lett på hodet med en kjøkkenpapirrull satt på en slangekrok. Ta tak med begge hender, én bak hodet og én under kroppen, og ta aldri i halen, fordi det kan skade ryggraden. La ikke slangen vikle seg rundt halsen, og la ikke barn håndtere den alene.

Nye dyr holdes i karantene i minst 3 måneder og håndteres først når de spiser regelmessig. Viltfangede dyr er ofte stresset, avviser mat og kan bære parasitter. De bør ikke holdes sammen med andre. Berikelse er nødvendig: flytt rundt på innredningen, skjul fôr, legg lukter som gressklipp eller rene blader i buret og la dyret bevege seg fritt under oppsyn.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Hunner er langt større enn hanner, og det er det mest åpenbare kjønnstegnet. Hannene har lengre og kraftigere sporer, de to rudimentære bakbeina ved kloakken. Sikker kjønnsbestemmelse krever en erfaren holder eller veterinær. Hannene er kjønnsmodne etter omtrent 18 måneder og ca. 300 cm, mens hunner først blir modne etter 2-3 år og skal være minst 400 cm. Kjønnsmodenheten avhenger av størrelsen og dermed av fôringen. En hann på omtrent 300 cm kan godt avle, og en stor hunn legger flere egg.

PARRING

Paringen utløses av kortere dager og lavere nattemperaturer, i naturen ved slutten av tørketiden. En hunn som er klar, avviser konsekvent fôr. Hannen signaliserer med vibrasjoner, gnir seg langs hunnen og bruker sporene. Hunnen løfter halen når hun er klar. Flere hanner kan kjempe om samme hunn, og kampene kan være voldsomme, så hanner holdes adskilt. Hunnen kan lagre sæd over lengre tid. Avl krever grundige overveielser: det er ingen bevaringsbehov, og et kull på 60 unger skal alle ha et godt hjem.

EGGLEGGING OG KULL

Hunnen legger typisk 25-50 egg per kull, og store hunner kan legge 60 eller flere. Hun ruger ved å rulle seg rundt eggene. Gi en stor, ren eggleggingsboks eller et mørkt og fuktig skjul med blader eller fuktig sphagnum. Hunnen spiser ikke under rugingen. Eggene er hvite og læraktige og sitter sammenklistret i en klump.

INKUBASJON

Eggene kan ruges av hunnen eller flyttes til en rugemaskin ved 30-32 °C. Ved 32 °C klekkes de etter 80-90 dager, typisk omtrent 84 dager, og ved 30 °C etter omtrent 90 dager. Bruk fuktig perlitt eller vermikulitt i en lukket boks med få luftehull, og ikke snu eggene. Egg som faller sammen eller blir muggne, fjernes først når det er tydelig at de er døde. Ungene skjærer seg ut med eggetannen og skifter hud etter klekkingen.

OPPDRETT AV UNGER

Ungene er 40-50 cm ved klekking. De skifter hud i løpet av de første dagene og begynner deretter å spise. Hold dem enkeltvis i plastbokser med skjul og et lite vannbasseng. Gi opptinte mus og små rotter hver uke, og øk byttets størrelse i takt med veksten. Vei og mål annenhver uke. Unger vokser raskt og kan nå omtrent 300 cm på ett år, avhengig av fôringen. Dvergformer blir mindre.

Helse og vanlige feil

Malayopython reticulatus er hardfør, og de fleste problemer skyldes stellet. De typiske feilene er:

- For lite plass. Dyrene blir rastløse, gnir nesen og kan bli både overvektige og apatiske.
- Overfôring. For hyppig fôring gir fedme, organskader og kortere levetid. Hold dyret slankt.
- For lav eller for høy luftfuktighet og vedvarende våt bunn.

- Forbrenninger fra varmelamper som sitter uten beskyttelsesbur, eller for varme varmeplater.
- Skader etter løft i halen, som kan skade ryggraden.
- Viltfangede dyr: stress, nekting av mat og parasitter.

Et friskt dyr er fyldig uten å være feit, har klare øyne og jevn hudskifting. Søk en veterinær med erfaring med krypdyr hvis slangen går ned i vekt, nekter å spise over lengre tid eller er slapp.

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.